

THEOLOGIA PRACTICA

Tunyogi Lehel*
Magyarfodorháza

A missziói parancs érvényessége a presbiteri szolgálatra nézve**

The Impact of Jesus' Commissioning of the Disciples on the Ministry
of the Presbyters. Abstract

This lecture analyses the engaging effect of Jesus' commissioning of his disciples on the function and ministry of the presbyters. Moreover, it sketches several modalities of cooperation between ministers and presbyters in building up together a concordant congregational life.

Keywords: practical theology, commissioning, ministry of the presbyters.

A munka jutalma: maga a munka.
(National Geographic, 2014)

Az előadás címében kijelölt téma szerint két kérdéskörre fogok összpontosítani: a missziói parancsra és arra, hogy mit jelent ez a presbiteri szolgálatra nézve, és igyekszem úgy beszélni ezekről, hogy minél közérthetőbb legyenek, illetve hogy ami elhangzik, az hasznosítható legyen. Ennek ellenére vagy inkább ennek érdekében mégis kénytelen vagyok először az elméleti alapvetéseket tisztázni. Ezután pedig rátérek azokra a szolgálati lehetőségekre, alkalmasokra, amikor a presbiter eleget tehet a missziói parancsban megfogalmazott követelményeknek, majd néhány gyakorlati tanácsot fogok felsorakoztatni a lelkész és presbiter közreműködésére vonatkozóan, hogy küldetésünket igazán, ténylegesen tudjuk közösen betölteni.

* Tunyogi Lehel (Kolozsvár, 1969) 1992-ben szerzett teológiai oklevelet a Kolozsvári Protestáns Teológián. Újságírást és hebraisztikát tanult Budapesten, tanulmányokat folytatott Glasgowban, Frankfurtban, Strasbourgban és Kampenben. 2008-ban doktorált Hollandiában, disszertációjának témája *Kecskeméthy Csapó István élete és munkássága*. Írásai a következő kiadványokban jelentek meg: *Tárlat, Magyar Felsőoktatás, Emberhalász, Igazság és Élet, Üzenet, Igehirdető, Az Út, Református Szemle, De Waarheidsvriend* (Hollandia). Elindította a *Veled Vagyok* lelkigondozási és szeretetszolgálati lapot. Önálló kötetei: *Az értelmezés zárójeljei. Esszék és tanulmányok, szövegek és szövegjelések* (Kolozsvár 2005); *The Life and Work of István Kecskeméthy Csapó. A Hungarian Theologian and Biblical Scholar in Transylvania* (Kolozsvár 2008); *A rejtőzködő állítmány* (Kolozsvár 2009); *Szóra bírva. Kozma Zsolttal beszélget Tunyogi Lehel* (Kolozsvár 2009). Fordításkötetei: Riemer Roukema: *Gnózis és hit a korai kereszténységben. Bevezetés a gnoszticizmusba* (Kolozsvár 2009; Gödriné Sylvester Rékával); Walter Brueggemann: *Az Ószövetség teológiája. Tanúságtétel, vita, pártfogás* (Kolozsvár 2012).

** Elhangzott 2014. október 18-án Magyarfodorházán, a Kolozsvári Református Egyházmegye Presbiteri Szövetségének regionális gyűlésén.

A missziói parancs így hangzik Mt 28,18–20 szerint:

És hozzájuk menvén Jézus, szóla nékik, mondván: Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek: és imé én tüveletek vagyok minden napon a világ végzetéig. Amen!

A református presbiter kiskátéja¹ ezt tanítja a presbiteri tisztségről és arról, hogy ki lehet presbiter:

„7. Mi tehát a presbiteri tiszt?

A presbiteri tiszt Isten szent megbízatása, mellyel kiválasztott bennünket arra, hogy az Ő anyaszentegyházának ügyét mindenekfelett szívünkön viselve, az ő szentjeinek gyülekezetét örvendező szívvel, áldozatos lélekkel, az Ő atyai tanácsa szerint szolgáljuk és igazgassuk, hogy mind szavainkkal, mind cselekedeteinkkel *mindeneket a Krisztus szerinti életre igyekezzünk vezetni.*”

„Ki lehet jó presbiter?

Jó presbiter csak az lehet, aki magát Isten népe egyik pásztorának tartva, *alázatosságban, hitben, jó erkölcsökben, szeretetben, hűségben és áldozatkészségben* tündökölve igyekszik Isten népét mennyei Atyjához vezetni.”

1. Elméleti alapvetés

Az elméleti alapvetéshez hozzátartozik, hogy először is Jézus missziói parancsát magyarázzuk, annak fontosabb kulcsszavait, majd – szintén igei megalapozottsággal – beszéljünk a presbiteri tisztségről.

A missziói parancs

Máté evangéliumának zárómondatait „missziói parancs”-nak szoktuk nevezni. Ezt olvassuk fel és magyarázzuk keresztelesek alkalmával. Viszont ez nemcsak egy induló emberi életre, hanem egy kezdődő – presbiteri – szolgálatra is vonatkozik. Ezeket a sorokat annak tudatában és azzal a tisztelettel kell olvasnunk, hogy Jézusnak azon legutolsó szavait tartalmazzák, amelyeket eltávozása előtt mondott el ezen a földön és ebben a világban. Az utolsó szavak különösképpen hangsúlyosak. A tanúk jobban odafigyelnek ezekre, mert tudják, hogy egy egész élet, szolgálat következtetéseit, tanulságait tartalmazzák, de főleg azért, mert ezek tényleg testamentumértékűek: olyan meghagyások, amelyek kötelező erejűek.

Ezt olvassuk: *És hozzájuk menvén Jézus...* Ne hagyjuk ki a kötőszót: *és*. Azért, mert ez összeköt minket az előzményekkel, azzal, hogy Jézus szenvedett, meg-

¹ Csiha Kálmán – Nagy László (szerk.): *A református presbiter kiskátéja*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1995, 4. és 7.

halt, feltámadott és megjelent miérettünk. (A hitvallásból sajnos kimaradt az, hogy Jézus megjelent negyven napon át, hogy ezzel is azt bebizonyítsa, amit előre mondott: ő – halálát követően – él, s mi is élni fogunk. Jn 14,19).

Hozzájuk ment – az apostolokhoz. De nemcsak akkor és nemcsak hozzájuk. Minden presbiter-, illetve gondnokválasztáskor Jézus jön hozzánk a megbízott szolgálkon keresztül, hogy rajtuk, szolgálatukon keresztül kifejezésre juttassa közeledését.

Következő mondatában Jézus a világalomra vonatkozóan tesz bejelentést: *Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön*. Ezt a hatalmat kapta, miként mi is kaptuk megbízatásunkat. Ha ő nem átallja belátni, hogy hatalmát (meghatalmazását) kapta, mi se hallgassuk el, hogy *kaptuk* a szolgálatunkra vonatkozó megbízatásunkat. Nem szereztük ezt, hanem alkalmasoknak találtattunk erre.

Az is hangsúlyos, hogy *minden, minden hatalom*. Jézus minden betegséget meg tudott gyógyítani (Mt 4,23), még azokat is, amelyekkel szemben manapság még mindig tehetetlenek vagyunk, sőt a tanítványainak is megadta azt a lehetőséget és képességet, hogy ők is minden betegséget meg tudjanak gyógyítani (Mt 10,1).

Mennyen és földön. A Miatyánkban is előfordul ez az istentiszteleti formulának nevezett kijelentése. Szolgálatja és hatalma kiterjed a mennyre, az utolsó ítéletre, a nem evilági dolgokra is, viszont a felelősség a miénk is, mert a földön úgy kell munkálkodnunk, hogy a mennyiekre tekintsünk, ott gyűjtsünk pusztulhatatlan kincseket, miközben itt élünk és szolgálunk.

Elmenvén azért... Jézus nemcsak jön, közeledik, hanem küld is, s ebben van a misszió lényege, megalapozottsága és jogosultsága. Ehelyütt sem kell elhanyagolni a visszakapcsolást: *azért*. Jézus értünk tett szolgálatja, a szolgálat maximuma, a keresztfán véghez vitt áldozat kötelez és hatalmaz fel arra, hogy mi is elinduljunk, közeledjünk, szolgáljunk.

Tegyetek tanítványokká... Nem azt mondja, hogy tegyetek keresztyénekké, reformátusokká, lelkészekké, presbiterekké, hanem *tanítványokká*. A népi bölcsesség ezt hangoztatja: „A jó pap holtig tanul”. Nem szégyen tanulni, tanulónak, gyermeknek lenni. Maga Jézus is (követendő) példaként állította elénk a gyermekeket. Szintén Máténál olvashatjuk: *Bizony mondom néktek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, semmiképpen nem mentek be a mennyeknek országába*. (Mt 18,3) Kisdiák koromból emlékszem, hogy a magyar irodalmat oktató tanárnőnk emlegette Ady Endre *Petőfi nem alkuszik* című esszéjét, s idézte, hogy Jókai Mór az ő ibolyakék szemével sem látta és jellemezte olyan jól Petőfi Sándort, mint ő, aki ezt állítja róla: „Petőfi: gyermek”. Ezt pedig jelzőnek – mondhatnám – felségjelzőnek – titulálja. Hagyjuk magunkat gyermekeknek, tanításra szorulóknak lenni, hogy közeledhessen hozzánk a Mester.

Minden népeket... Itt is hangsúlyos, mint a gyógyításnál a *minden*. Mindenkihez küldettünk. És mindnyájan. Ha az Ige nem kivételez, akkor mi se kivételezzünk. Az a tény, hogy itt, Magyarfodorházán, egy kis szórványgyülekezetként nyilvántartott közösségben szerveztük a presbiteri szövetség találkozóját,

bizonyítja azt, hogy ennek a *minden*(ki)re irányuló szolgálati felhívásnak törek-szünk eleget tenni.

Megkeresztelvé őket... A keresztség sákramentumának közvetítése kizárólag lelkészi szolgálat. Viszont a presbiterek megtehetik azt, hogy a szülőket odaterel-jék a templomhoz, hogy meggyőzzék arról: a gyermek jövőjét elsősorban azzal biztosítják, ha ráhelyezik életét, jövőjét *az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevé-re*. Ugyanis az eredeti szövegben az áll, hogy Isten nevére keresztelni, azaz *ráhe-lyezni* a megkereszteltet Istenre mint életalapra, nem pedig az (habár úgy is ér-telmezhetjük), hogy Isten követségében (el)járva közvetítjük azt az öröndetes tényt, hogy ettől kezdve Isten nagycsaládjába, az Anyaszentegyházba tagolódik.

Tanítván őket... A katekézis szintén a lelkész feladata, viszont, hogy a gyer-meket vallásórára, konfirmációi előkészítőre küldje, szülői, nagyszülői, kereszt-szülői, (családgondozás és -látogatás céljából) presbiteri, sőt az egész gyülekezet feladata, kötelessége. Ezért vezették be a 90-es évek elején az istentiszteleti rendtartásba azt az ígéretet, hogy a gyülekezet mint tanú és mint letéteményes megfogadja, hogy felügyeli, szívügyének tekinti a gyülekezet ifjainak tanulását, taníttatását, nevelését, neveltetését.

...hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek... Az Ige üzenete csak akkor telitalálat, ha megvalósul. A lelkész feladata az Igét hirdetni és a gyüleke-zetgondozás által megvalósításra juttatni az Igét, amit hirdet. Viszont a presbi-tereknek is – több mint asszisztenciája által – elő kell segíteni az Ige üzenetének megcselekvését. Az Ige csendes, szelíd hangjának (1Kir 19,12; Mt 11,29) hatá-rozottnak kell lennie a megszólításban, illetve felszólításban, hogy tényleg meg-történjék az, ami elhangzik az Igében. Jézus nemcsak hirdette az Igét, hanem parancsolta is – elsősorban magára tekintő érvényességgel –, s ennek jogosult-sága alapján a tanítványokra vonatkozó következetességgel és határozottsággal.

Jézus azonban nemcsak parancsol, hanem ígér is. Ugy, ahogy az ószövetségi próféták is tették: a parancsot ígérettel társították. *...és imé én tiveletek vagyok min-den napon a világ végezetéig*. Itt sem elhanyagolandó az *és* kötőszó. Amit Jézus ígér, csak az előzmények összefüggésében érthető. Régiesen szólva: *imé*. Láthatod, láthatjuk, hogy ez nem szóbeszéd, hanem *szó-tett*: valóban betartja ígéretét. *Ígéret*. *Promissio*. A misszió érdekében tett kijelentés. Teológiai közhely, hogy az ígehirdetés, de egyáltalán bármilyen egyházi szolgálat lehetetlen vállalkozás. Is-ten teszi azt lehetővé.

...minden napon... Minden egyes napon. Naprakészen, naponként szüksége-sen és elégségesen, mint a Miatyánk közepén található kérdésben.

...a világ végezetéig. Együttlétünk, szolgálatunk „szavatossági ideje” nyugdí-jaz(tat)ásunkig, életünk fogytaig tart. Csupán életünk időtartama alatt lehetünk szeretteinkkel. Ez az időtartam adatott meg, hogy azt szeretettartalommal telít-sük. Jézus viszont ezen túl is velünk van.

Most következik a nagy ígéret, amely bekeretezi és berekeszti Máté könyvét. Ugyanis az elején azt olvashatjuk, hogy: *Imé a szűz fogan méhében és szül fiat, és an-*

nak nevét Immánuelnek nevezik, ami azt jelenti: Velünk az Isten. (Mt 1,23). Ennek az angyal üzenetnek rárimelése az, ami a könyv végén van: *veletek vagyok*.

Miderre az *amen* következik, az a liturgikus formula, az a szó(cska), amit oly gyakran használunk anélkül, hogy felbecsüljük valódi értékét. A Heidelbergi Káté 129. kérdésére adott felelet nyomatéka az, hogy mindez valóban megtörténik. Történjék meg bennünk, közöttünk, nálunk is.

A presbiteri tiszt(ség)

Merem feltételezni, hogy minden presbiter tudatában volt annak, hogy mit vállalt, és mit jelentett megbízatása, amikor megválaszt(at)ása alkalmával esküt tett. Mégis fontosnak tartom feleleveníteni, hogy mit jelent – bibliai alapon – presbiternek lenni. Már csak azért (is), hogy a gyülekezet tudja kiket mivel és mi végre bízott meg ezzel a feladattal, szolgálattal. A 90-es évek dicséretes lelkesezésében az akkori egyházi vezetőség beindított egy sorozatot az Erdélyi Református Egyházkerület kiadásában, amelynek az volt a címe, hogy *Református Élő Könyvek*. Ennek a füzetekesorozatnak az ötödik kiadványa *A Református Presbiter Kiskatéja* címet viselte. Egyház-, illetve gyülekezetépítési szempontból valóban hasznos kiadvány, amelyből mottóként idéztem is. De – ha már elméleti tisztázásról van szó – beszélnem kell, hogy mi a presbiteri tiszt(ség)nek a múltja, szolgálatának mibenléte, s a jelenre nézve való rendeltetése.

a) A presbiteri tiszt(ség)nek komoly, több évezredre visszatekintő múltja van. Összefüggésben van az Ószövetségben sokszor emlegetett „vénék”-kel (נַזִּירִים). Kozma Zsolt hívja fel a figyelmet arra, hogy ez a kifejezés jórészt többes számban fordul elő,² és ez azt jelzi, hogy a presbiteri tiszt(ség) betöltése közösségi ügy, nem egyedül végezhető, illetve végzendő. Ezenkívül pedig az életkorból származóan némi tapasztalatot is igényel háttérélményként.

b) A presbiteri szolgálat mibenlétének jelentős irodalma van. Álljon itt a Magyarországi Református Egyház Sajtóosztálya által 1986-ban (!) kiadott gyűjteményes kötete, melynek címe oly sokat mondó témánk szempontjából: *A Presbiter. A gyülekezet elöljárója. Presbiteri kézikönyv*.³ Az áldemokratizálás fedezéke alatt uniformizálni próbálták az egyházkormányzás gyülekezetekre (is) lebontott szegmenseit. De ettől függetlenül vagy ezek ellenére, ebben a kötetben értékes, hasznosítható tanulmányok jelentek meg. Például Lenkeyné Semsey Klára nyi-

² Kozma Zsolt: Szolgálat és hatalom. In: uő: *Lekötelezetten. Igetanulmányok, gyülekezeti előadások*. Erdélyi Református Egyházkerület kiadása. Kolozsvár 2012, (71–83) 72.

³ Arató Ferenc (szerk.): *A presbiter a gyülekezet elöljárója. Presbiteri kézikönyv*. Magyar Református Sajtóosztály, Budapest 1986.

tószövege,⁴ amelyben szentírási megalapozottsággal ír a presbiter „akkori” és mai (mára érvényesíthető) kötelességeiről:

- Képviseli a helyi gyülekezetet, fogadja más gyülekezet küldötteit. A lelkész megy, a gyülekezet, illetve előljárói maradnak, a lelkészi szolgálat különböző helyekhez alkalmazított, a presbiterek szolgálata viszont helyhez kötött.
- Átvesszi és továbbadja az apostoli tanítást. Ezzel kezdtem (volna) a presbiteri szolgálat pontosítását, ugyanis itt jut érvényre a missziói parancs érvényesítése.
- Részt vesz a lelkipásztor könyörgésében és a diakóniában. Összevontam a kettőt, mert a Hegyi Beszéd gondolatmenetéhez alkalmazkodva, a kettő szorosan összetartozik (harmadik elemként a bőjttel is). Ez a két kritérium maga után vonja az istentiszteleteken és családlátogatáson (a gyülekezet-építés mellett a gyülekezetápoláson) való rendszeres részvételt.

Visszatérve hazai berkekbe, szintén a 90-es évek lelkesedésére hivatkozom, amikor 1996. február 16–17-én az egyházkerület gondnokainak konferenciát tartottak, és ott – többek között – Bustya Dezső is tartott előadást, amelynek most is megszívlelendők a következő sorai:

„A presbiter: *az idegszálak*. Az idegszálaknak az a szerepük, hogy tudósítsanak. Jelzik, ha a szervek és a szövetek működésében valami zavar állt be. A szervezet mozgósít: a bajban levő tag felé tódul a vér, ide szállítja a bevett gyógyszert, de az első mozzanat: a baj jelzése, a híradás.”⁵

2. A presbiter szolgálati lehetősége(i), alkalmai

Nincs alkalmatlan idő a szolgálatra még akkor sem, amikor azt alkalmatlannak véljük.

„[...] akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, az Igével elő kell állni, azt hirdetni kell. Ezt az igehirdető egyház mindig is kötelezőnek érezte magára nézve.”⁶

A presbiter szolgálata „egyidős” kell hogy legyen a lelkész szolgálatával. Szimultán kell hogy legyen anélkül, hogy szimuláljon. Egyrészt oda kell figyelnie (sőt felfigyeljen, felügyeljen) az igehirdetésre; a lelkésszel közösen kell gondoskodnia

⁴ Lenkeyné Semsey Klára: A presbiteri tiszt az ősgyülekezet gyakorlatában. In: Arató Ferenc (szerk.): *A presbiter a gyülekezet előljárója*. Magyar Református Egyház Sajtóosztálya, Budapest 1986, 9–15.

⁵ Bustya Dezső: A presbiter lelki arculata és felelőssége a Szentírás és az egyházi törvényeink tükrében. In: Csiha Kálmán – Nagy László (szerk.): *Szolgálatban. Az Egyházkerület gondnokainak konferenciája Kolozsvárt, 1996. február hó 16–17-én*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1996, 15.

⁶ Kozma Zsolt: Szolgálatunk gyönyörűsége terhe alkalmas és alkalmatlan időben. In: uő: *Tegnap, ma és örökké. Tanulmányok, esszék. Előadások. Metszetek*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2010, (200–205) 202.

az egyes személytől a gyülekezet egészéig terjedő lelkigondozásról és az egyház-köztség anyagi támogatásának, támogatottságának részleteiről. Ez egyrészt egyházszervezési kérdés (is), a gyülekezet lelki és anyagi „karbantartásának” ügye. Ez olyan közügy, amely esetenként magánüggé, rosszabb eset(ek)ben fegyelmi üggyé silányulhat.

a) Tanbeli tisztaság, felkészültség

Egyházunk alkotmánya (statútuma) a gyülekezet elöljáróinak kötelességé-
ként rögzíti, hogy odafigyeljenek az igehirdetés tisztaságára, hitünkkel, hitvallá-
sunkkal való egyezőségünkre.

b) A gyülekezet lelkigondozása

Főleg falusi gyülekezetekben a helyi presbiter jobban ismeri a gyülekezeti ta-
gokat. Ezért segítségére lehet az újonnan odakerült lelkésznek, hogy felvilágo-
sítsa, ki hol lakik, melyek a többiek számára közismert, de a lelkész számára is-
meretlen családi körülmények.

Jézus kettőnként küldte ki tanítványait (Mk 6,7), és ezzel azt jelezte, hogy
egymásra vannak utalva, közösen kell szembesüljenek a felbukkanó nehézsé-
gekkel. Nagyvárosi gyülekezetekben nemcsak a szomszédok nem ismerik egy-
mást, hanem gyakran a templomi padtársunkról sem tudunk semmit. Ebben az
esetben a presbiter úgy lehet a lelkész segítségére, hogy megismerkedik a rábí-
zott körzet illető lakosával.

Családlátogatásaink során sok mindenre kell odafigyelni/ügyelni. Most csupán
kettőt hangsúlyozok: testvériesség, tapintatosság. Bárkihez megyünk, tudnia kell
azt, hogy nem valláspropagandát teszünk, nem a spirituális piac egy újabb kínála-
tával állunk elő, hanem emberként emberhez megyünk. Testvér a testvérhez. Ne
provokáljuk ki panaszát (úgyis elmondja...), és ne éljünk vissza azzal, amit mond.
Legjobb, ha keveset beszélünk, és hagyjuk, hogy inkább a meglátogatott beszél-
jen. Viszont ha hallgatunk, hallgatásunk meghallgatás legyen. A hallgatás pedig
továbbra is érvényes legyen: hallgassunk arról, amit hallottunk.

c) Az anyagiak felügyelete

Ez a legkényesebb ügy mind a családban, mind az egyház ökonómiájában,
háztartásában. Minap hallottam a híradásból, hogy a válások (veszekedések, né-
zeteltérések) okainak legnagyobb százaléka anyagi természetű.

Először is azt kell tisztáznunk, hogy a lelkészek nem azért vannak szolgálati
helyükön, hogy abból hasznot húzzanak. Egyetlen hasznunk, ha minél több
ember hallgatja Isten Igéjét, és ha minél több embert látunk a templomban.

Az anyagi teherhordozás a gyülekezet részéről az egyházfenntartói járulék
kifizetése. Ez nem „papi bér”, hanem hozzájárulásunk a helyi egyházköztség
mint jogi személy anyagi kötelességeinek fedezésére.

3. A lelkész és a presbiter együttműködésének lehetőségei

Az együttműködésre mindig lehetőség nyílik, és ne álljuk – jó értelemben véve – kihasználni ezeket a lehetőségeket. Sok példát hozhanék fel huszonvalahány éves lelkészi tapasztalatomból, de nemcsak az öröklött szemérmesség, hanem a szintén velem született illendőség is kötelez, hogy válogassak közülük.

a) *Nem ellenfelek vagyunk, hanem egymásnak kiegészítő felei*

Nem azért kell presbitert választani, hogy minden esetben ellene szóljon a lelkésznek. Diákkoromban azt szajkózták, hogy a presbiternek nem kell olyan „bólogató János”-nak lennie, aki gyűlés közben fölserken, és azt kiáltja: „Úgy van! Eljen, tiszteletes úr!” Viszont az sem tekinthető helyesnek, hogy presbiter-választáskor ez legyen a legfőbb szempont: a presbiternek meg kell vétóznia azt, amit a lelkész – legtöbbször a közösséggel egyetértve – helyesnek talál.

Nem *ellenfelek* vagyunk, hanem ugyanannak az ügynek, az egyház ügyének az egymást kiegészítő *felei*. Gondoljunk arra, hogy a magyar nyelv legrégebb emléke, a *Halotti beszéd* ezzel kezdődik: „Látjátuk, *feleim* szümtükhel, mik vagyunk...” A szeretet nagy parancsolatának második fele sem hiábavalóan vonatkozik – a magyar nyelv egyedien szép megfogalmazása szerint – a *felebarátra*. Felek vagyunk, egymás kiegészítői, munka-, illetve szolgatársai.

Ha Jézus bennünket arra méltatott, hogy ne szolgáljunk, hanem barátainak, szeretteinek minősítsen (Jn 15,15), akkor ne engedjük meg magunknak, hogy lebecsüljük egymást (semelyik irányból).

b) *Tiszteljük kegyelmi ajándékát*

Tiszteljük egymás tehetségét, adottságát, talentumát: kegyelmi ajándékát. Tudnunk kell, hogy a „karizma”: ajándék, s mint ilyen diverzifikált (1Kor 12,4 skk). Nem a másik hiányosságaira kell ráálljon a szemünk, hanem azokra a lelki javakra, amelyek hasznosíthatók a közös szolgálatunkra vonatkozóan.

Lélektani tény, hogy ha valakit nem akarunk elfogadni, mindig csak a negatívumaira fogunk felfigyelni, és nem vagyunk hajlandók észrevenni pozitívumait.

Az egyik sokat emlegetett tanárom, Popper Péter idézett egyszer egy apokrif történetet. Jézus a tanítványával sétált, s az apostolok észrevették az útfélen egy kutya oszlófélben levő hulláját, és ezt mondták: „Nézd, milyen undorító látvány!” A Mester pedig ezt válaszolta: „De nézzétek, milyen szép fehérek a fogai”.

c) *Szolgálatunk mögött ki- és megpróbált emberi fedezet van*

Ahhoz, hogy valaki presbiter vagy lelkész legyen, sok év tapasztalata, megviseltsége, kipróbáltsága van. Csakis ettől lehet hiteles. Háttértapasztalatainkat nem kell frontvonalba helyezni, de mindenképpen hasznosíthatóvá kell tennünk közös szolgálatunk érdekében. Ugyanis mi „kollegák”, „kollegatusok”, azaz összekötött, összekapcsolt szolgatársak vagyunk.

A magyar nyelv egyik legszebb sajátossága, és ezt az Apostoli Hitvallás fordításába is befoglaltunk, hogy az egyház, nemcsak Egyház, hanem *Anyaszent-egyház*, s mint ilyen magához ölel, nem feledkezik meg rólunk (Ézs 49,15).

Amikor egymásra gondolunk, egymásról gondoskodunk, egymásnak szolgálunk, ne felejtjük el, hogy ezt úgy kell(ene) tennünk, mint annak az Atyának gyermekei, akik nem hullunk (mert nem hullhatunk) ki az ő szeretetének mindeneket átfogó öleléséből.

Felhasznált irodalom

- Arató Ferenc (szerk.): *A presbiter a gyülekezet elöljárója. Presbiteri kézikönyv*. Magyar Református Sajtóosztály, Budapest 1986.
- Bustya Dezső: A presbiter lelki arculata és felelőssége a Szentírás és az egyházi törvényeink tükrében. In: Csiha Kálmán – Nagy László (szerk.): *Szolgálatban. Az Egyházkerület gondnokainak konferenciája Kolozsvárt, 1996. február hó 16–17-én*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1996.
- Csiha Kálmán – Nagy László (szerk.): *A református presbiter kiskatéja*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1995.
- Kozma Zsolt: Szolgálat és hatalom. In: uő: *Lekötelezetten. Igetanulmányok, gyülekezeti előadások*. Erdélyi Református Egyházkerület kiadása. Kolozsvár 2012, 71–83.
- Kozma Zsolt: Szolgálatunk gyönyörűsége terhe alkalmas és alkalmatlan időben. In: uő: *Tegnap, ma és örökké. Tanulmányok, esszék. Előadások. Metszetek*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 2010, 200–205.
- Lenkeyné Semsey Klára: A presbiteri tiszt az ősgyülekezet gyakorlatában. In: Arató Ferenc (szerk.): *A presbiter a gyülekezet elöljárója*. Magyar Református Egyház Sajtóosztálya, Budapest 1986, 9–15.